

«АЛІСА В ЗАДЗЕРКАЛЛІ» ТА ЇЇ АВТОР

Це трапилося 1868 року в Лондоні. Відомий англійський учений, професор Чарльз Лютвідж Доджсон, саме гостював тоді в свого дядька. Того дня він задивився у вікно на дітей, що гралися в садку... І раптом почув дзвінкі голоси: «Алісо! Алісо!» — кликали дівчатка свою товаришку по грі. Професор Доджсон миттю вийшов надвір — і лагідно звернувся до дівчинки:

— То тебе звать Алісою? Я дуже люблю Аліс!

Познайомившись із дівчинкою — її звали Аліса Рейкс, — учений запросив її в гості. Диво це чи ні, але вже за кілька хвилин мала Аліса й професор Доджсон були найкращими друзями.

— Зараз я покажу тобі одну загадку, — таємниче підморгнув Доджсон своїй маленькій гості.

Він підвів малу до високого дзеркала у вітальні, дав їй у руку апельсин — і спитав:

— У якій руці ти тримаєш апельсин?

— У правій, — відповіла Аліса.

— А тепер поглянь на оту дівчинку в дзеркалі... В якій руці вона тримає апельсин?

— У лівій, — сказала Аліса, уважно подивившись у дзеркало.

— А як це пояснити? — з хитрою усмішкою спитав професор. Але Аліса не розгубилася.

— Ну, якби я стояла по той бік дзеркала, — мовила вона, — апельсин був би в моїй правій руці. Авжеж?

— Яка ти розумниця, Алісо! — зрадів математик. — Кращої відповіді я ніколи не чув!

Саме з цієї зустрічі професора Доджсона з лондонською дівчинкою Алісою Рейкс веде свій початок «Аліса в Задзеркаллі» — казка відомого англійського письменника Льюїса Керролла.

— Стривайте-но! — обов'язково спитаєте ви. — До чого тут письменник Льюїс Керролл, коли ми щойно говорили про математика Чарльза Доджсона?

Що ж, запитання слушне. Та Льюїс Керролл недарма любляв вигадувати «слова-гаманці» — нові кумедні слова, в яких містилося по кілька значень одразу. Такі, наприклад, як «прузький» (прудкий та слизький) або «страхетний» (страшний та шляхетний)... Отож і вчений Чарльз Лютвідж Доджсон, і письменник-казкар Льюїс Керролл — насправді одна й та сама людина! Мов у «слові-гаманці», в характері

цього вченого-дивака поєдналися дві натури — суха, педантична вдача математика й весела, невичерпна фантазія казкаря й поета...

Майбутній письменник народився 27 січня 1832 року в селі Дарсбері, що в графстві Чешир. Він був найстаршою дитиною в родині сільського священника Чарльза Доджсона. Родина була велика — юний Чарлі мав аж трьох молодших братів та сімох сестер. «Діти півночі», — жартома прозивав він цю веселу галасливу ватагу. Фантазія Чарлі була невгамовна — він без кінця вигадував для братів та сестер різноманітні забави, розваги та ігри: то «залізницю» з садової тачки, барила та возика, то саморобний ляльковий театр... Уже дорослим Чарльз Лютвідж Доджсон зберігав у себе пам'ятку по тих іграх — аркуш паперу, на якому було написано дитячим почерком:

*Ми цілий світ
Обійдемо,
Полюючи бізона.*

У дванадцять років юного Чарлі віддали до школи в Річмонді, а згодом — у Регбі. З усіх шкільних наук підлітка найбільше захопила математика. «Його знання з математики дивовижні для його літ», — писав директор школи в Регбі до Чарльзового батька. Вабили хлопця й класичні мови — грецька та латинська, й малювання.

Вищу освіту Чарльз здобув у славетному, заснованому ще в XII ст. Оксфордському університеті. Оксфорд, із його стародавніми традиціями та європейською славою, назавжди

став для Доджсона рідним домом: уже в двадцять три роки молодий математик дістав там посаду професора. Щоправда, лекції Доджсона — як згадували студенти — були сухі, педантичні й нуднуваті. Недарма він швидко набув слави самітника та відлюдька, такого собі «кабінетного» мудреця...

Але в колі друзів, серед яких були кращі таланти тогочасної Англії — поет Альфред Теннісон, художник Данте-Габріель Россетті, актриса Елен Террі — Доджсон по-справжньому відмінювався, перетворюючись — як колись у батьківській оселі — на веселого фантазера й вигадника. Так, одного разу, пообіцявши прочитати «стародавню англосаксонську баладу», він... почав декламувати химерний вірш-нісенітницю, що цілком складався з вигаданих ним самим слів:

*Варкало. Борщуки пружькі
Сверділися в садві,
Хруктіли жабани мізькі,
Мов псиці дальові...*

Ще однією пристрасною дивака-математика були різноманітні винаходи. Він першим з тогочасних оксфордських

